

Verksamhet:	Habilitering och hjälpmedel, Region Skåne
Enhet:	Forsknings- och utvecklingsenheten
Projektansvarig chef:	Pernille Holck, chef för Fou-enheten pernille.holck@skane.se
Projektets medarbetare:	Åsa Waldo, fil dr, fou-ledare asa.waldo@skane.se Stine Thorsted, fil dr, fou-ledare kirstine.thorsted@skane.se
Utgivning:	Januari 2018
ISBN:	978-91-7261-316-4
Layout:	Kommunikationsenheten

FoU-enheten strävar efter att publicera rapporter av hög kvalitet i ett kortfattat format. Syftet är att öka tillgängligheten och användningen av den kunskap som utvecklats inom vår förvaltning. Det finns alltid möjlighet att kontakta oss på FoU-enheten för att få ytterligare information. Läs mer på vår webbplats skane.se/habilitering/fou. Vid referens till rapporten ange: Waldo, Å. & Thorsted, S. (2018). *Kvalitetssäkring genom utvärdering*. FoU-rapport 3/2018, FoU-enheten, Habilitering och hjälpmedel Region Skåne.

© Habilitering och hjälpmedel, Region Skåne

Sammanfattning

Rapporten beskriver ett förvaltningsövergripande utvecklingsarbete som började som en avgränsad inventering inom barn- och ungdomshabiliteringen. Det fortsatte med ett intensivt samarbete mellan forsknings- och utvecklingsenheten och professionella från de olika verksamheterna, med kontinuerlig input från de patienter som provade materialet och med stöd från ledningen. Resultatet är ett standardiserat material för utvärdering som kan användas för att kvalitetssäkra de gruppinsatser som erbjuds patienter och deras närstående. Det finns för närvarande drygt 70 frågeformulär som är skräddarsydda till specifika insatser och anpassade efter målgruppens behov. Kombinationen av att materialet är väl förankrat hos medarbetarna och att ledningen förordar utvärdering av gruppinsatser säkerställer en systematisk användning av materialet och därmed kvalitetssäkring av verksamheten.

Förväntad nytta för patienten är att de erbjuds gruppinsatser som är kvalitetssäkrade och att de har möjlighet att ge synpunkter på insatserna från Habilitering och hjälpmedel.

Förord

Habiliterings- och hjälpmedelsförvaltningens verksamhetsidé är att stärka individens kraft och frihet att forma sitt eget liv. Vi ska med professionella insatser arbeta för att åstadkomma livskvalitet i livets alla skeden för barn, ungdomar och vuxna med varaktig funktionsnedsättning. I samarbetet mellan forsknings- och utvecklingsenheten och verksamheterna sker en ständig granskning av nya och rådande metoder för att kontinuerligt kunna förbättra kvaliteten i de olika habiliteringsinsatserna.

Forsknings- och utvecklingsenheten har som uppdrag att stödja en evidensbaserad praktik, stimulera och stödja systematisk kunskaps- och kompetensutveckling samt att skapa en kultur av kritiskt och vetenskapligt tänkande. Forsknings- och utvecklingsrapporterna utgår från en frågeställning från praktiken som relateras till aktuell forskning och professionell erfarenhet och som leder vidare till en studie på vetenskaplig grund. En viktig del i arbetena är att visa hur resultaten kan användas och kommuniceras i verksamheten för att på så sätt bidra till kunskapsutvecklingen.

I detta arbete beskrivs hur ett standardiserat material för utvärdering och kvalitetssäkring har tagits fram och implementerats. Projektet har genomförts av forsknings- och utvecklingsledarna Åsa Waldo, fil dr och Stine Thorsted, fil dr. Arbetet har haft stöd från verksamhetscheferna Petra Bovide, Helén Holmström, Ingrid Kongslöv och f.d. verksamhetschef Margareta Nilsson samt förvaltningschef Karin Bengtsson.

Vi riktar ett stort tack till Majlis Fransson och Anette Wennström som med sitt engagemang och sin långa erfarenhet var avgörande för att arbetet initierades. Under processens gång har många personer bidragit till arbetet. Vi tackar specialpedagogerna Britt-Louise Bernersson, Ann-Sophie From och Anneli Hård för givande diskussioner om frågornas formulering och lämpliga ordval. Ett särskilt tack till Anneli Hård för hennes kreativitet i att ta fram bildstöd till formulären. Slutligen tack till alla medarbetare som hjälpt till att anpassa formulären till specifika insatser och målgrupper. Era namn framgår i bilagan sist i rapporten.

Malmö januari 2018

Pernille Holck
Dr med vet, leg logoped
Chef för Forsknings- och utvecklingsenheten
Habilitering och hjälpmedel

Innehållsförteckning

1. Bakgrund	6
1.1 Utvärdering i teorin	6
1.2 Utvärdering inom Habilitering och hjälpmedel	8
2. Syfte	10
3. Metod	10
4. Systematisk och standardiserad utvärdering	11
4.1 Kvalitet inom Habilitering och hjälpmedel	11
4.2 Värdering av kvalitet.....	14
4.3. Användning av standardiserat material.....	21
5. Diskussion	24
6. Slutsatser	26
7. Implementering	26
Referenser	27
Bilagor	29
<i>Bilaga 1 Anpassade formulär</i>	29

1. Bakgrund

De flesta ser det som naturligt att utvärdera sitt arbete för att säkerställa att det man gör är bra. Det är däremot långt ifrån säkert att utvärderingarna sker enligt någon särskild mall eller på ett systematiskt sätt. Detta blev tydligt 2013 när man inom barn- och ungdomshabiliteringen i Region Skåne gjorde en inventering över vilka gruppinsatser som erbjöds. Inventeringen visade att man nästan alltid utvärderade sina insatser, men att man gjorde på helt olika sätt.¹ Detta blev startskottet för ett utvecklingsarbete med syftet att ta fram ett standardiserat material för utvärdering av gruppinsatser till barn, ungdomar och vuxna med funktionsnedsättning samt deras närstående.

Habilitering och hjälpmedel är en förvaltning inom Region Skåne som styrs av Habiliterings- och hjälpmedelsnämnden. I förvaltningen samlas barn- och ungdomshabilitering, vuxenhabilitering, syn-, hörsel- och dövverksamhet och hjälpmedelsverksamhet. Det innebär att det är ett brett spektrum av patientbehov, förutsättningar och insatser som ska hanteras inom samma organisation. Samtidigt är en viktig grund för stödet att det utifrån behov ska vara likvärdigt över hela Skåne och att det är de insatser som visat sig effektiva som tillämpas i verksamheterna (Statens beredning för medicinsk och social utvärdering; SBU, 2017). Detta ställer stora krav på att kvalitetssäkring sker på ett systematiskt sätt. Med ett standardiserat material som bygger på gemensamma värdegrunder och mål och som är anpassningsbart för att möta olika målgruppers behov kan detta åstadkommas.

1.1 Utvärdering i teorin

Man kan säga att det främsta syftet med utvärdering är att få fram kunskap som kan användas för förbättring, det vill säga ett lärande (Vedung, 2009). Enligt Karlsson Vestman (2011) befinner sig utvärdering mellan uppföljning, som syftar till att kontrollera att en verksamhet fungerar som det är tänkt, och forskning, som syftar till att förklara och förstå orsakssamband. När en aktivitet ska utvärderas räcker det alltså inte att kontrollera att den genomförs på rätt sätt (uppföljning) utan utvärderingen ska synliggöra hur den kan förbättras. Det är inte heller frågan om att dra

¹ Arbetet finns dokumenterat internt i FoU-PM 1/2013 Inventering av utbildningar och aktiviteter med fokus på barns och ungdomars kunskap och förståelse, delaktighet, självkänsla och autonomi.

